

POGOVOR / dr. Robert Golob, predsednik uprave družbe GEN-I

Energetika se prenaša v roke posameznika

✎ Andreja Podlogar

Prehajamo v obdobje demokratizacije energetike, napoveduje se desetletje energetske revolucije, vse več moči pri uporabi in razvoju električne energije prehaja v roke aktivnih, ozaveščenih posameznikov. O tem, ali je desetletje realno za izpeljavo teh sprememb in kje smo pri razvoju danes, smo se pogovarjali z enim vodilnih strokovnjakov za elektroenergetiko v Sloveniji, predsednikom uprave družbe GEN-I dr. Robertom Golobom.

Kaj vse danes sodi pod energetske revolucije in katere so glavne prelomnice, ki jih bo prinesla prihodnost?

Danes se v svetu dogajajo velikanske in zelo hitre spremembe na kar treh področjih. Prvo področje je digitalizacija vsega, starih in novih naprav, drugo je elektrifikacija vsega, kar pomeni, da se vse človekove energetske potrebe selijo na elektriko, tako prevoz kot ogrevanje, in tretje področje je dekarbonizacija oziroma razogljičenje. Zadnje postane zares izvedljivo šele, ko je glavni vir oskrbe električna energija. Vsak od teh korakov prinaša velike spremembe v delovanje obstoječih sistemov, ki se logično upirajo tem novostim. Torej, manjše kot je okolje, Slovenija je žal majhno okolje, bolj se čuti inercija teh velikih sistemov v družbi. V preteklosti so vsi energetske sistemi delovali po principu od zgoraj navzdol. Bili so centralizirani in država je skrbela za njihovo delovanje. Kombinacija omenjenih

treh trendov pa prinaša prav to, da prihodnosti energetike ne bodo več narokovali, še manj pa jo usmerjali veliki sistemi, ampak se prihodnost energetike prenaša v roke posameznika. In to je tisto, kar bo v desetih letih zagotovo pripeljalo do demokratizacije energetike. Demokratizacija je ultimativna pot, posledica vseh sprememb in trendov, ki se bodo zgodili v vsakem primeru.

Kako ocenjujete stanje zelene transformacije na področju energetike v Sloveniji danes in kje smo v primerjavi s preostalimi Evropo?

Raje bi vzel globalno sliko, kajti globalno so sorazmerno redke tiste države, ki so danes že postavile zeleno preobrazbo na prvo mesto in v tem vidijo svojo zgodovinsko priložnost. Med evropskimi državami prednjačita Nizozemska in Norveška, v globalnem pregledu so v ospredju nekatere anglosaksonske države, to sta Nova Zelandija in Avstralija, in Kalifornija, ne ZDA kot celota, ter zanimivo Kitajska. Slednja v zeleni transformaciji vidi enega od načinov za prevlado v svetovnem gospodarstvu. Poleg telekomunikacij je ravno zelena preobrazba energetike druga veja, na katero stavijo Kitajci.

Slovenija bi lahko ravno zaradi svoje majhnosti in dobre pozicije izrazito izkoristila ta globalni premik iz fosilne dobe v sončno dobo, vendar ga žal (še) ne. Lahko bi bili v prvi svetovni ligi igralcev zelene transformacije. Tega ne govorim

na pamet, kajti podatki o naši strokovni usposobljenosti so izjemni, zmanjka nam v poslovni miselnosti in žal tudi regulatornem okolju.

Lahko to še bolj pojasnite.

Za uspešno zeleno preobrazbo potrebujemo tri stvari. Prva je jasno zavedanje politične elite, da je zelena (energetska) revolucija priložnost, in ko bomo imeli to zavedanje, bo politična elita ustvarila regulatorne okvire, da bo to priložnost pospeševala. Druga je jasno zavedanje širše javnosti, zakaj je ta priložnost za nas zgodovinska in kako lahko pri tem pomaga sama. Torej, kako lahko mi z zgledom, ki ga bo dal vsak izmed nas, pomagamo k uresničitvi te priložnosti. In tretja je poslovno okolje ali gospodarski subjekti, ki morajo ugotoviti, da je to enkratna priložnost za prodor na globalne trge, in temu primerno nameniti svoja razvojna sredstva. Tukaj ne govorimo le o denarju, ampak tudi o razvojnem fokusu, torej kam želimo usmeriti naše najboljše kadre, v katere panoge in v katere produkte. In če želimo biti kot država res uspešni, se morajo vse tri stvari res zgoditi istočasno. Pri tem srčno upam, tako osebno kot poslovno, da bomo lahko to v Sloveniji doživeli že konec tega leta.

Pa se posamezniki že dovolj zavedamo nujnosti transformacije v energetiki?

Upam si trditi, da se mlajša generacija, do 30. leta, še najbolj zaveda te nujnosti. Poslušaj za izvedbo sprememb, kar je po svoje presenetljivo, izkazuje tudi starejša generacija. Namreč, ko smo na trg dali blagovno znamko GEN-I Sonce, smo opazili, da je za projekt domače sončne elektrarne največje zanimanje pri starejši generaciji, ker očitno želijo svojim vnukom pustiti neko primerno dediščino. Manjše zanimanje za nujne spremembe je v srednji generaciji, ki pravi, če se mi ne splača, v to ne bom šel, in sam to imenujem popolno nezavedanje. V te spremembe namreč ne gremo zaradi kalkulacije, ampak zato, ker je to edina možnost, ki jo imamo, da bomo našim otrokom pustili enak svet, kot smo ga dobili, ali pa celo boljšega. Mlajša generacija natančno ve, da bo ona na neki način tista, ki bo plačevala naše okoljske račune, in zaradi tega je izjemno osveščena.

Kako pa je potekalo sodelovanje države, specializiranih skupin in posameznikov pri vaših številnih uspešnih okoljskih projektih, pod katere ste se podpisali v zadnjih dveh letih, in letos na Jesenicah pri enem večjem?

Politika države je zelo odvisna od tega, kdo vodi vlado. Na srečo se je na zadnjih volitvah zgodila sprememba, saj sedanja politika bistveno bolj razume potrebo po zasuku v zeleno in jo na neki način tudi spodbuja. Te spremembe se že čutijo z uvedbo nove uredbe o sa-

mooskrbi v skupnostih, zato tudi ostajam optimist, da bi lahko tudi konsenz glede širše slike, širše zelene preobrazbe dosegli že do konca leta. Še enkrat bi rad poudaril, da je vloga vlade pomembna ne zato, ker bi od nje pričakovali finančna sredstva, ampak ker mora imeti razumevanje in posledično prilagoditi regulatorno okolje.

Kakšen je bil odziv javnosti na vaš izjemen projekt Prva sončna

večstanovanjski stavbi na Jesenicah?

Zanimivo, da smo pred tem zgradili že več kot 800 individualnih sončnih elektrarn, pa je bil odziv nekako srednji. S prvo elektrarno na večstanovanjskem bloku na Jesenicah, pa je bil odziv izjemen, od politične do strokovne in tudi širše javnosti. Zanimivo, da je bil ravno ta projekt tista točka, na kateri sam ocenjujem, da smo prebili mejo prepoznavnosti in tudi izvedljivosti. Pred tem je veljal neke vrste izločitveni kriterij. Če nimaš hiše, ne moreš imeti lastne sončne elektrarne. Od tega projekta dalje se je vzpostavilo zavedanje, da ima lahko prav vsak izmed nas, ni važno, ali si lastnik hiše ali stanovanja, najemodajalec ali najemnik, sedaj priložnost in sodeluje v zeleni revoluciji.

Že imate povpraševanje po tovrstnih projektih in kje?

Imamo ogromno povpraševanja. Odvijajo se dogovori na različnih ravneh, v lokalni skupnosti, občinah, z gradbeniki,

ki želijo opremiti celotne nove soseske, in še bi lahko našteval. Trenutno obdelujemo več deset takšnih projektov in ne bi želel nobenega od njih izpostavljati. Ga bomo raje takrat, ko bo zaključen, saj verjamem v moč realizacije in ne v moč obljub.

Do sedaj ste zgradili že skoraj 1000 sončnih elektrarn na enostanovanjskih objektih. Koliko teh imate v načrtu v prihodnjih letih?

Za letošnje koledarsko leto je načrt zgraditi 600, prihodnje leto 800 in čez dve leti 1000 elektrarn v enem letu. Pričakujem, da bo to število vsako leto raslo z indeksom od 25 do 30 odstotkov. Še

bistveno hitreje pa bosta rasli moč in proizvedena energija iz teh elektrarn, saj bodo v prihodnje pridobivali veljavo tudi večji, skupnostni projekti.

Kaj pridobi enostanovanjski projekt s sončno elektrarno in kdaj se investicija povrne?

To vprašanje je pomembno in ne ključno. Ne gre za klasično investicijo, na primer v avtomobil, ki bo v preteku nekega obdobja zgubil vrednost. Ključno pri presoji je, da je življenjska doba takega objekta vsaj 30 ali 40 let. Projekt se poplača v približno osmih do desetih letih, kar pomeni, da je naslednjih 20 ali 30 let električna energija iz takega objekta praktično brezplačna in to je tisti največji učinek, ki ga vsi pričakujejo. Pomislite pa tudi, da vsak sončni žarek, ki ga ne pretvorimo v električno energijo, pomeni več kilogramov CO₂ v ozračju in pogoje življenja za naše otroke.

Odlične ocene dobivate tudi za vašo zeleno obveznico. Kaj ta pomeni za vaše podjetje in posledično vaše odjemalce, stranke?

Ko smo začeli projekt GEN-I Sonce, smo želeli pripraviti storitev, ki ne bo namenjena le premožnim, ampak bo dosegljiva vsakomur. Tako smo se odločili za storitev s financiranjem. Bili smo prvi v Sloveniji, ki smo se spomnili priključiti svetovnemu trendu, ki pravi, če imamo projekte, ki so zeleni po naravi in usmerjeni v prihodnost, bomo dobili sredstva

na mednarodnih trgih po ugodnejši kreditni meri. In nam je uspelo. Dobili smo denar od dveh finančnih institucij, [SID](#) in NKBM, ki sta prepoznali družbeno vrednost tega projekta in se nam priključili. In ker smo pridobili ta sredstva po ugodni obrestni meri, smo v stanju ponuditi sončne elektrarne skupaj s kreditom za sedem let in brez obresti. Ne gre torej za obveznico, da bi financirala lastno poslovanje, ampak je izključno in namensko usmerjena v financiranje postavitve domače sončne elektrarne.

Koliko je povprečna cena sončne elektrarne za enostanovanjsko hišo s povprečno porabo električne energije?

Elektrarna in število modulov sta prilagojena hiši glede na porabo. Če pa vzamemo neko srednjo hišo in povprečno elektrarno, je cena nekje med 11.000 in 13.000 evri. Če to ceno razbijemo na sedem let, pride okoli 140 evrov na mesec.

Ali to pomeni, da bomo lahko doma napolnili tudi naša električna vozila?

Tako je. Na to elektrarno potem priključite tudi ogrevanje in vse ostale električne porabnike. Namen elektrifikacije je imeti vse porabnike energije na električno energijo in to dobavljati iz sončne energije z lastne strehe.

Sončna elektrarna je očitno cenovno dostopen projekt, na drugi strani pa imamo zelo draga električna vozila. Lahko sčasoma pričakujemo tudi bolj dostopna električna vozila?

Eden od izzivov širše vpeljave elektromobilnosti je ravno to: proizvesti cenejše osebno vozilo srednjega razreda. V tem segmentu je evropska avtomobilska industrija že prepoznala svojo priložnost. Na tem področju lahko pričakujemo spremembe že v dveh letih. Zdaj je vstopnica v svet električnih vozil res draga, a v prihodnje se bo pocenila, gorivo pa je že zdaj kar šestkrat cenejše.

Katere pa so prednosti sodelovanja z vašim podjetjem, tako za podjetja in fizične osebe?

Želim poudariti dvoje. Prvo je, da smo razvili projekt, kjer na enem mestu uredite vse, torej dobite sončno elektrarno na ključ, uredimo vam vso potrebno dokumentacijo, za vas pridobimo še subvencije, ki jih daje država, postavimo elektrarno in izvedemo priklop na omrežje. Prav tako imate zagotovljeno tudi financiranje in poprodajne storitve. Drugo in nezanemarljivo pa je kredibilnost in garancija ponudnika. GEN-I je uspešno podjetje, ki ima med drugim največje število odjemalcev električne energije v Sloveniji in ki ponuja tudi garancijo kakovosti. **Elektrarna GEN-I Sončna** in poprodajne storitve v vsej njegovi življenjski dobi, ki traja 30 let in več.

Koliko časa pa potrebujete od naročila do izdelave domače sončne elektrarne?

Ko gre vse po načrtih, vse skupaj traja povprečno dva meseca, torej od naročila do izgradnje in priklopa elektrarne. Sam poseg na objektu traja sicer le en dan, zaplete se pri upravnih postopkih za pridobitev vseh dovoljenj. V zadnjem času opažamo, da so se zaradi velikega povpraševanja roki začeli podaljševati tudi na tri do štiri mesece. Nekateri distributerji so zelo odzivni in naklonjeni zelenim tehnologijam, drugi žal manj.

Kaj lahko naredimo posamezniki, da se pridružimo zeleni transformaciji oziroma v njej sodelujemo?

Vtipkajte spletni naslov gen-isonce.si, oddajte svoje podatke in postanite partnerji v zeleni transformaciji. ✕

V te spremembe ne gremo zaradi kalkulacije, ampak zato, ker je to edina možnost, ki jo imamo, da bomo našim otrokom pustili enak svet, kot smo ga dobili, ali pa celo boljšega.

Dr. Robert Golob arhiv GEN-I